

MUZEJSKI VJESNIK 8

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja grada Koprivnice

Odgovorni urednik: Franjo Horvatić

Urednik, lektura i korektura: Zorko Marković

Tehnički urednik: Marijan Špoljar

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

NAKLADNIK

Centar za kulturu Koprivnica, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1985.

BROJ 8 – VELJAČA 1985.

GOD. VIII

SADRŽAJ

MUZEJSKA PREZENTACIJA	1
Franjo Horvatić – Problemi muzejske prezentacije	3
Darko Sačić – O muzejskoj prezentaciji	4
Marina Šimek – Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela	5
Marijan Špoljar – Izazovi prezentacije	9
MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	12
Jasna Tomičić – Jubilej Gradskog muzeja Varaždin	13
Goran Jakovljević – O osnivanju Gradskog muzeja u Bjelovaru	16
Vladimir Kalšan – 30 godina Muzeja Međimurja – Čakovec	18
Rastko Pražić – 25 godina rada Muzeja Moslavine u Kutini	20
Marina Šimek – Metode vođenja dijateke arheološkog odjela GMV	23
ARHEOLOGIJA	25
Željko Tomičić – Sumarni osvrt na rezultate arheoloških istraživanja prostora Međimurja u razdoblju od 1972. do 1982. godine (II)	26
Mladen Medar – Arheološko-antropološki nalaz iz okolice Bjelovara	37
Zorko Marković – Nekoliko nalaza iz Vinče u Muzeju grada Koprivnice	38
Božidar Gerić – Probno iskapanje lasinjskog naselja na lokalitetu »Dolina« kod Ždralova	41
Zoran Homen – Prilog proučavanju lasinjskih keramičkih bočica	44
Mladen Medar – Bilješka o nalazu lasinjske kulture u Bjelovaru	47
Zorko Marković – Još o nalazima s Raićevog brega kod Srdinca	49
Josip Vidović – Goričan 1984. (preliminarni izvještaj)	53
Josip Vidović – Sondažno istraživanje skupine tumula kod Donjeg Mihaljevca u Međimurju 1984. godine (preliminarni izvještaj)	55
Željko Tomičić – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca 12. i 13. st. iz Čakovca	57
Željko Tomičić – Ranosrednjovjekovno groblje na redove u Juraju u Trnju	59
Željko Tomičić – Gradišće kod Nedelišća – rezultati pokusnih istraživanja	61
Željko Tomičić – Rezultati pokusnih arheoloških istraživanja kraj Dvorišća u Međimurju	63
UMJETNOST	65
Tomislav Đurić – Pavlinski ljetnikovac na Veternici	66
Dragutin Feletar – Inovacije jednog »Prstena«	69
Marijan Špoljar – Tri mlada koprivnička umjetnika	70
ETNOLOGIJA	75
Libuše Kašpar – Etnološka bibliografija novinskih članaka (II)	76

VIJESTI	80
Stjepan Hajduk – Zaštitni radovi na »Fantekovoj hiži«	81
Ljubica Ramušćak – Seminar o folklornom plesu u Međimurju	83
Zorko Marković – Aktivnost Povijesnog društva Koprivnica u 1984. godini	83
Dragutin Feletar – »Podravski zbornik« kao primjer	85
Dragutin Feletar – Monografija koja obavezuje	86
AKCIJE	88

MUZEJSKA PREZENTACIJA

Dio izlaganja s tematskog sastanka Muzejskog društva sjeverozapadne Hrvatske, održanog u Bjelovaru 9. studenoga 1984. godine.

O MUZEJSKOJ PREZENTACIJI

Muzejska prezentacija kao tema Skupštine Muzejskog društva sjeverozapadne Hrvatske sasvim je logičan odraz izrazite ekspanzije ove djelatnosti u posljednje vrijeme i očitovanje naglašenog interesa muzealaca za primjenu najsvrsishodnijih metoda komunikacije sa posjetiteljem. Tema je naročito interesantna za naše područje zbog učestalog otvaranja novih ili obnovljenih prostora, te formiranja do sada nepostojećih cjelina samostalno ili u okviru pojedinih muzeja. Tu je i specifičan položaj muzejskih ustanova koje svojim polivalentnim sadržajem te složenom ulogom u kulturnom životu svojih sredina zauzimaju naročiti, jedinstven za svaki slučaj, odnos prema posjetitelju, kako domaćem tako i gostu. Ako imamo na umu i osnovni princip muzejske djelatnosti da sačuva, proučava i reprezentira prošlost kraja u kojem postoji, nije teško uvidjeti značenje potaknute rasprave pogotovo u trenutku kad odnos prema povijesti, sadašnjosti i kulturi kao sastavnom dijelu ljudskog postojanja biva revaloriziran, te baziran na suvremenim iskustvima tehnološki i idejno neke nove ere.

Htio bih odmah na početku konstatirati da rasprava vođena na spomenutoj Skupštini nije uspjela obuhvatiti kompleksnost teme. Razlozi su očito mnogobrojni, od nepripremljenosti izlaganja do inertnosti muzealaca koji uglavnom ne napuštaju strogo uske stručne interese. Najčešće spominjani materijalni razlozi skučenih mogućnosti opremanja izložbenih prostora u velikoj mjeri su opravdani, ali se i prečesto uzimaju kao opravdanje neprihvatanja kreativnog čina umjesto jednostavnijeg »prepisivanja«¹ raskošnih uvjeta iz bogatih centara. Pripisivanje niske razine kulture života u našim uvjetima razbija se o vlastitu glavu, te bi je trebalo shvatiti kao dodatni stimulans naporu da se ova djelatnost afirmira. Rad u muzeju poprima razmjere istinskog inventivnog angažmana, te kao takav predstavlja novu stranicu u otvaranju ustanova društvu i društva prema putniku namjerniku koji će svoj dojam prenijeti u svijet.

U postojećim uvjetima muzeji su u situaciji da prije svega afirmiraju vlastitu sredinu u njoj samoj. Proizlazi da je prosvjetiteljska uloga imperativ muzejskog djelovanja. U tom smislu nedostaje korisnija povezanost prosvjete i muzeja. Nastavni programi inicijativnom predavača mogu postati izvor vrijednosti informacija, na što se može ukazati i iz muzeja. Prezentacija, kako muzejskog materijala tako i djelatnosti, na ovom mjestu poprima funkciju jezika komunikacije, a jezik kojim saobraćaju suvremene generacije ipak je drugačiji od onog prošlih. Od muzeja se očekuje da ga obogaćuje i artikulira, naravno u segmentu odnosa prema materiji muzealnog interesa, što uključuje punu kreativnost muzealaca koja jedino može pobuditi očekivani interes kod primatelja informacije. Suprotna mogućnost krute, sterilne, poruke može samo neželjeno odbiti.

Prikaz reprezentativnosti sredine u kojoj djeluje muzej prije svega treba shvatiti kao odnos prema gostu. Zavisno od postojećeg materijala koji se može koristiti u te svrhe, njegovom objektivnom valorizacijom i vlastitim respektivnim odnosom prema njemu, stvara se i povratni pozitivni efekat u promatraču. Ne treba zanemarivati blještave trenutke povijesnog ili umjetničkog, ali ih ni ne pretpostaviti atmosferi svakodnevnog života neke sredine kroz vrijeme, njenoj logici. Senzaciju za svijest najčešće predstavlja upravo upoznavanje zakonitosti sveukupnog postojanja neke sredine.

Problem materijalnih sredstava naročito je istaknut kod primjene adekvatnih metoda zaštite izloženog materijala od oštećivanja atmosferilijama ili sprečavanjem krađa. U tom smislu muzeji na našem području nalaze se u naročito nezavidnom položaju. Nerazumijevanje društva prožeto je skromnim financijskim mogućnostima da se poduzme konkretna akcija. Takva situacija direktno utječe na kvalitetu prezentacije, te je jedan od objektivnih faktora skromne izlagačke prakse.

Na žalost, nemoguće je isticati konkretna rješenja u pogledu obogaćivanja prezentacijske prakse u muzejima. Svi smo u poziciji da se snalazimo u specifičnosti vlastitih uvjeta, dostupnog materijala, prostora i financijskih mogućnosti. Ukazivanjem na vlastitu praksu, iznošenjem iskustava i zajedničkom analizom možemo si pomoći i potaknuti rješenja. Upravo takvim načinom pretpostavljam da treba analizirati problematiku prezentacije, sagledavajući je kroz ulogu suvremenog muzeja, karakter djelatnosti i ciljeve koji pred njoj stoje. Sama tehnika predstavlja trenutne mogućnosti, a svi smo svjedoci da iz dana u dan i za nas bivaju povoljnije.

Smatram potrebnim spomenuti i unošenje »nemuzejskih« sadržaja u naše prostore. Otvaranjem različitim kulturnim zbivanjima dolazimo u poziciju stvaranja centara polivalentne kulturne aktivnosti, što samo približava ambijent muzejskog prostora i njegovog primarnog sadržaja širem krugu publike. Ako zanemarimo povećan interes za muzejsku djelatnost, ostaje njena nesumnjivo afirmiranija društvena uloga, što će nam zasigurno pomoći u odvijanju svakodnevne komunikacije. Konzervativnoj pasivnoj neangažiranosti u muzejima više nema mjesta. Nije je nikada niti bilo u ustanovama koje su postigle poznate rezultate.

O muzejskoj prezentaciji govorit će se i dalje. Problematika tog tipa svakodnevnosti je pratilac muzealaca. Najuže je povezana uz bit jedne djelatnosti i kao takva ne smije biti zanemarena. Ostaje da sami muzealci angažiraju vlastitu kreativnost i konstruktivnost te je realiziraju u najsretnijem obliku.

Marina Šimek, Gradski muzej Varaždin

MOGUĆNOST PREZENTACIJE BUDUĆEG STALNOG POSTAVA ARHEOLOŠKOG ODJELA GMV

Prezentacija, bilo da podrazumijeva stalni muzejski postav ili izložbu bilo koje vrste, mora poštivati određene zahtjeve muzeologije; ona mora biti temeljena na stručnom pristupu, a svojim kvalitetama treba prezentirati jedan od osnovnih zadataka muzejsko-galerijske djelatnosti. Ali ne samo to; dobra i suvremena muzejska ekspozicija, podvrgnuta muzeološkim principima prezentacije, treba svojim kategorijama udovoljiti i zahtjevima publike. Ako nabrojimo samo neke od tih kategorija, kao npr.: izražajnost, preglednost, originalnost, dokumentarnost, edukativnost, objektivnost, jasna je sva složenost i širina pojma MUZEJSKA PREZENTACIJA.

Pošto će u Gradskom muzeju Varaždin u najskorije vrijeme započeti priprema za otvorenje novog stalnog postava Arheološkog odjela, ovo je prilika da upravo na tom primjeru iznesem viđenje moguće muzejske prezentacije; *moguće* zbog toga, što neće biti riječi o idealno koncipiranoj ekspoziciji, već o najboljem onakvom postavu, kakvog ćemo, s obzirom na uvjete i mogućnosti, moći realizirati.